

Су'нюдзин и Върховният път на Поднебесната

Доц. д-р Антоанета Николова

Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград

Su Nu Jing and the Tianxia Supreme Path

Assoc. Prof. Antoaneta Nikolova, PhD

South-West University „Neofit Rilski“, Blagoevgrad

Abstract: The paper presents the philosophical implication of the ancient treatises on Daoist sexual practices. The meaning of the concepts of yin and yang as well as of the three kinds of energy are explained in both the theoretical and practical sense. These explanation should serve as an introduction to the translation of Su Nu Jing, one of the most popular scriptures on this topic.

Key words: Daoist sexual practices, yin and yang, qi

„Разговор за върховния път на Поднебесната“, така се нарича един от древните трактати, открит при известните разкопки в гробницата при Мауандуй, датирана към 2 в. пр. н. е. Там са намерени общо 28 трактата по астрономия, медицина, история, а също най-старите записи на „Идзин“ и „Даодъдзин“. „Разговор за върховния път“ се родее по тематика с още няколко трактата, открити там: „Десет въпроса“, „Хармонията на ин и ян“, „Рецепти за укрепване на здравето“ и др. Тематиката, която ги обединява, е една от важните в традицията на даоизма. Тя се отнася към сексуалните техники и практики, които даоистите разглеждат внимателно, задълбочено и детайлно. Тези практики са известни като „изкуство на брачните покои“. За даоистите това наистина е изкуство: ценно умение да се разбере и следва Върховният път на Поднебесната. За него се говори с термините, които се използват и във философските трактати (които от своя страна са не просто разсъждения, а по-често практически напътствия за следване на пътя): дао, ин и ян, енергия и нейното култивиране, ходове на енергията (усин, познати на Запад като пет елемента) и пр.

Взаимодействието между мъжа и жената се разглежда като взаимодействие между ин и ян – двата основни аспекта на енергията, които могат да се сведат и до

такива понятия като покой и движение, мекост и твърдост, отстъпване и въздействие, приемане и активност, вглъбяване и излизане, затваряне и отваряне, вътрешно и външно и т.н. Те си кореспондират съответно със Земята и Небето, които в своята съвкупност са вселената.

Между ин и ян има взаимен отклик, взаимна зависимост и взаимен преход. Промяната в едното неизбежно е свързана с промяна в другото. Там където едното намалява, другото се увеличава, където едното настъпва, другото отстъпва, където едното тръгва напред, другото върви назад и обратно. Така ин и ян взаимно се допълват, намирайки се в единно движение. По този начин вселената се разкрива като цялостно и непрестанноменящо се движение на взаимни промени и превръщания, на преплитане и взаимодействие на енергии.

Това взаимодействие следва определен ритъм, който обхваща всички процеси и явления в природата и съставлява цялостността на вселенския път: „Веднъж ин, веднъж ян – това се нарича Дао” (Съ ци, I, 4). Затова е подобно на танц, на ритуална игра. Всъщност взаимодействието между ин и ян отправя към древни ритуални ритуали и празненства, при които мъжки и женски групи се предизвикват взаимно чрез танц и песен. „Ян призовава, ин се отзовава” казва китайска пословица. Така наред с по-абстрактната си символика разбирането за ин и ян има съвсем конкретен сексуален характер. Те не са абстракции на мисълта, а конкретни прояви на всеобемащата, оплодителна (в аспекта си на ян) и животосъхраняваща (в аспекта си на ин) енергия. Благодарение на тази конкретна сексуална обвързаност водещо при разглеждането на ин и ян е тяхното обединяване, взаимният им отклик, а не противопоставянето им: „ян се крепва чрез ин“, „ин се укрепва чрез ян“, се казва в даоистките трактати.

Осъзнаването на начините на взаимодействие на ин и ян е тясно свързано с култивирането на енергия. Енергията има три разновидности, наричани още три скъпоценности:

Дзин е есенциалната или семенната енергия. Според даоистките разбирания, ако тази енергия се изразходва, организъмът отслабва и се разболява. Затова една от основните задачи на даоистките практики е задържането ѝ в организма, което би довело до удължаване на живота.

Шън е най-фината енергия, център на човешкото същество. Често се превежда като „дух“.

Ци е диханието, вътрешната енергия, основният носител на жизнената сила в човека.

Трите разновидности на енергията си взаимодействат по сложен начин, а даоистките практики се стремят да ги доведат до най-пречистеното им състояние и дори да върнат онова изначално състояние, което енергията е имала при зачатиято. Това е и създаването на новия безсмъртен зародиш, който даоисткият адепт трябва да създаде вътре в себе си, за да може чрез него да получи енергийно ново и безсмъртно съществуване. Сексуалните практики имат точно тази цел, затова са свързани пряко с духовното усъвършенстване.

Един от най-известните трактати, свързан със сексуалните даоистки практики, е *Су'нюдзин* или *Канон на Пречистата дева*. Съставен е през епохата на Шестте династии (265–589 г.) и е възстановен в началото на XX век по запазени японски манускрипти.

Главни герои в него са два мъжки и три женски персонажа.

Жълтият император, Хуанди, е митичен владетел и родоначалник на китайската цивилизация, а също така митичен основател на даоизма. Традиционно времето на управлението му се отнася към 26 в. пр. н. е.

Дълголетният прародител, Пъндзу, е знаменит дълголетник, за когото се казва, че е живял повече от 700 години, като се започне от около 24 в. пр. н. е. Приписва му се създаването на учение за култивиране на енергията посредством съответно хранене, дихателни техники и преди всичко – правилни сексуални контакти.

Трите женски персонажа са три женски божества. Образът на Цай Ню, Избраната девойка, не е особено ясен. По този начин в Древен Китай са се обозначавали обитателките на императорския харем.

Другите два образа са висши женски божества, които взаимно се допълват. Самите им имена, су и сюен, са важни категории в учението на даоизма. Терминът „су“, 素, означава „проста, бяла, неукрасена коприна“, и се отнася към характеристиките, на които трябва да отговаря даоисткият адепт.

Сюен, 玄, е „тайнствено, съкровено, тъмно“. Това понятие се среща в първа глава на „Даодъдзин“ и означава онова състояние отвъд всички дуалности, към което трябва да се стреми даоисткият адепт.

По този начин двата термина са във взаимна корелация и се допълват, разгръщайки смислите си в пространството на отклика, подобно на ин и ян.

В трактатите, посветени на сексуалните практики, мъжките персонажи обикновено са в ролята на питащи ученици, а женските имат ролята на знаещи и посвещаващи. Това отразява един древен период на сакрално знание, чиито носителки са преди всичко жени. Древните корени на това знание могат да се видят и в идиоматичната последователност на йероглифите – ин-ян, която е отглас от онези времената, когато водещ е бил женският принцип.

Из Су'нюдзин

Канон на Пречистата дева

素女經

黃帝問素女曰：“吾氣衰而不和，心內不樂，身常恐危，將如之何？”素女曰：“凡人之所以衰微者，皆傷於陰陽交接之道爾。夫女之勝男，猶水之滅火。知行之，如釜鼎能和五味，以成羹藿。能知陰陽之道，悉成五樂；不知之者，身命將夭，何得歡樂？可不慎哉！”

Жълтият император попита Пречистата дева, Су Ню: „Моята енергия *ци* отслабна и не е в хармония, сърцето ми е безрадостно, тялото ми постоянно се бои от опасности. Какво да направя?“

Пречистата дева отвърна: „При всеки човек настъпва такова отслабване, когато се прекъсне пътят (дао) на взаимодействие между ин и ян. Жената надмогва мъжа, както водата преодолява огъня. Ако знаеш как да действаш, ще можеш да хармонизираш петте вкуса в котела, когато приготвяш супа. Съмееш ли да разбереш пътя (дао) на ин и ян, ще постигнеш напълно петте радости. Ако не знаеш това, отредено ти е да умреш рано, без да си получил радост и щастие. Възможно ли е да не се отнесеш сериозно към това?“

素女曰：“有采女者，妙得道術。王使采女問：彭祖延年益壽之法，彭祖曰：“愛精養神，服食眾藥，可得長生。然不知交接之道，雖服藥無益也。男女相成，猶天地相生也。天地得交會之道，故無終竟之限。人失交接之道，故有夭折之漸，能避漸傷之事而得陰陽之術，則不死之道也。”

Пречистата дева каза: “Има една Избрана девойка, Цай Ню, която е постигнала тънкостите в изкуството на пътя (дао)“. Владетелят накара Избраната девойка да попита Дълголетния Прародител, Пъндзу, за начина да се продължат годините, да се увеличи продължителността на живота. Дълголетният Прародител рече: „Цени семенната си енергия (дзин), подхранвай духа си (шън), приемай хубава храна и различни лекове, така ще можеш да постигнеш дълъг живот. Не знаеш ли обаче пътя (дао) на взаимодействието, от лековете няма да има полза. Мъжът и жената взаимно се завършват така, както Небето и Земята взаимно се пораждаат. Небето и Земята спазват пътя (дао) на взаимността, затова нямат свършек и граници. Човекът е загубил пътя (дао) на взаимността, затова животът му прекъсва рано. Ако можеш да избягваш нещата, които постепенно те увреждат и да постигнеш изкуството на ин и ян, ще си на пътя на безсмъртието.“

采女再拜曰：“願聞要教。”彭祖曰：“道甚易知，人不能信而行之耳。今君王禦萬機，治天下，必不能備為眾道也。幸多後宮，宜知交接之法，法之要者，在於多禦少女而莫數瀉精，使人身輕，百病消除也。”

Избраната девойка два пъти се поклони и рече: „Бих искала да чуя за това същностно учение“. Дълголетният прародител каза: „Много е лесно да се узнае този път, но хората, като чуват, не могат да му се доверят и да го следват... Същността е в това: ако си с много млади момичета и не изливаш често семенна енергия, тялото ти става леко и стоте болести изчезват.“

素女曰：“禦敵，當視敵如瓦石，自視如金玉，若其精動，當疾去其鄉。禦女當如朽索禦奔馬，如臨深坑下有刃，恐墜其中。若能愛精，命亦不窮也。”

Пречистата дева рече: „Когато си с противника, трябва да го разглеждаш като парче глина, като камък, а себе си като злато, като нефрит. Ако семенната ти енергия се надигне, трябва бързо да я върнеш на първоначалното ѝ място. Когато си с жена, трябва да си като че ли с гнили поводи управляваш бърз кон, като че ли си над дълбока яма, пълна с остриета, в която се боиш да паднеш. Ако съумееш цениш семенната си енергия, жизненият ти срок също няма да се изтощи.“

黃帝問素女曰：“今欲長不交接，為之奈何？”素女曰：“不可。天地有開闔，陰陽有施化。人法陰陽隨四時，今欲不交接，神氣不宣佈，陰陽閉隔，何以自補？練氣數行，去故納新，以自助也。玉莖不動，則辟死其舍，所以常行以當導引也。能動而不施者，所謂還精。還精補益，生道乃著。”

Жълтият император попита Чистата девойка: „Ако, за да продължа живота си, не влизам в контакт, добре ли ще е?“ Чистата девойка отговори: „Не. Небето и земята се разгръщат и свиват, ин и ян действат и се променят. Човек трябва да следва законите на ин и ян, на четирите годишни времена. Ако не влизах в контакт, духът (шън) и енергията (ци) няма да циркулират правилно, а ин и ян ще се блокират и разделят. Възможно ли е да се подсилиш по този начин! Тренирай енергията ци, имай много контакти, премахвай старото и приемай новото, така ще си помагаш. Ако избягваш да задвижваш нефритовото стебло, то ще загине в дома си. Затова постоянно имай контакти и практикувай насочване и направляване (даоин). Съумееш ли да се движиш, без да отдаваш, това се нарича връщане на семенната енергия. А връщането на семенната енергия подхранва и увеличава пътя (дао) на живота.“

素女經》云：黃帝曰：“夫陰陽交接節度，為之奈何？”素女曰：“交接之道，故有形狀，男致不衰，女除百病，心意娛樂，氣力強。然不知行者，漸以衰損。欲知其道，在於定氣、安心、和志。三氣皆至，神明統歸，不寒不熱，不饑不飽，寧身定體，性必舒遲，淺內徐動，出入欲希。女快意，男盛不衰，以此為節。”

В „Канона на Пречистата дева“ се казва: Жълтият император попита: „Как при взаимодействието на ин и ян да се спазва и поддържа контрол и мярка?“ Пречистата дева отговори: „От древни времена пътят на взаимодействието има облик и форма. Мъжът, който го е постигнал, не отслабва, жената премахва стоте болести, сърцето и мислите са ведри и радостни, енергията ци се засилва. Ако обаче не знаеш как да действаш, постепенно изнемощяваш. Затова трябва да знаеш пътя (дао). Той е в стабилизиране на енергията ци, успокояване на сърцето и ума, хармонизиране на волята. Така трите енергии достигат пълнота, духовната светлина (шънмин) напълно се възвръща... Жената е щастлива и доволна, мъжът процъфтява и не изнемощява. Така се постига контрол.

《玄女經》云：黃帝問玄女曰：“吾受素女陰陽之術，自有法矣。願複命之，以悉其道。”玄女曰：“天地之間，動須陰陽，陽得陰而化，陰得陽而通。一陰一陽，相須而行。故男感堅強，女動辟張，二氣交精，流液相通。男有八節，女有九宮，用之失度，男發癰疽，女害月經，百病生長，壽命消亡。能知其道，樂而且強，壽即增延，色如華英。”

В „Канона на Съкровената дева, Сюен Ню“ се казва: Жълтият император попитал Съкровената дева: „Аз получих от Пречистата дева изкуството на ин и ян и овладях законите му. Сега бих желал да преукрепя жизнената си сила, като овладея изцяло пътя (дао).“ Съкровената девойка рече: „Промеждутъкът между Небето и Земята задвижва необходимо ин и ян. Ян, като получава ин, се преобразува. Ин, като получава ян, се разгръща. Веднъж ин, веднъж ян, взаимна необходимост, така се получава ходът... Ако съумееш да опознаеш този път, ще си радостен и силен, жизненият ти срок ще се увеличи, а обликът ти ще е цветущ и бляскав.

Превод от старокитайски: Антоанета Николова

Преводът е направен по 素女經,

<http://wt38.com/to05/to05-16.htm>